

BEST PRACTICE-VERSLAG

Circulair Inkopen

Korte versie

Best Practice-verslag Circulair Inkopen

Korte versie, april 2017

Uitgever: ICLEI – Lokale Overheden voor Duurzaamheid, Europees Secretariaat

Auteur: Iben Kinch Sohn en Anne-Mette Lysemose Bendsen, Deense EPA

Foto's: alle foto's van pixabay.com op Creative Commons CC0

Copyright: © SPP Regions (Sustainable Public Procurement Regions) Projectconsortium, 2017

Over SPP Regions: SPP Regions stimuleert de vorming en uitbreiding van 7 Europese regionale netwerken van gemeenten die samenwerken op het gebied van duurzame openbare aanbesteding (SPP, sustainable public procurement) en openbare aanbesteding voor innovatie (PPI, public procurement of innovation). De regionale netwerken werken direct samen aan aanbestedingen voor eco-innovatieve oplossingen, terwijl ze capaciteiten opbouwen en vaardigheden en kennis overdragen via hun SPP- en PPI-activiteiten. Met de 42 tenders binnen het project wordt een primaire energiebesparing gerealiseerd van 54,3 GWh/jaar en 45 GWh/jaar hernieuwbare energie in gang gezet. Meer informatie: www.sppregions.eu E-mail: info@sppregions.eu

Disclaimer: Dit project heeft financiële middelen ontvangen van het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 van de Europese Unie krachtens subsidieovereenkomst Nr. 649718. De exclusieve verantwoordelijkheid voor eventuele fouten of nalatigheden ligt bij de uitgever. De inhoud weerspiegelt niet noodzakelijkerwijze de mening van de Europese Commissie. De Europese Commissie is ook niet verantwoordelijk voor mogelijk gebruik van de hierin aanwezige informatie.

Inhoudsopgave

Wat is Circulair Inkopen?.....	4
Voorbeelden van modellen voor circulair inkopen.....	5
Waarom circulair inkopen?	6
Voorbeelden best practice	7
Bronnen en andere artikelen	9

Wat is Circulair Inkopen?

Circulaire economie krijgt steeds meer aandacht als een mogelijke manier van welvaartsgroei voor onze maatschappij, daar het beslag op eindige grondstoffen gereduceerd wordt en externe effecten tot een minimum beperkt worden. Het is een reactie op het traditionele lineaire model 'nemen, maken, verwijderen' dat begint met grondstofwinning en eindigt met afval. Circulaire economie heeft te maken met waardebehoud en het 'sluiten van de kringloop' van productlevenscyclussen.

Inkopen speelt een beslissende rol in de ontwikkeling van een circulaire economie en biedt een krachtig mechanisme om economieën in staat te stellen meer circulair te worden. Maar hoe kan het inkopen meer circulair gemaakt worden?

Er is geen overeengekomen definitie voor circulair inkopen. Circulair inkopen heeft echter te maken met het sluiten van overeenkomsten om ervoor te zorgen dat de producten die u aanschaft voor uw organisatie geproduceerd worden in overeenstemming met de principes van de circulaire economie en na gebruik verder zullen worden verwerkt. Deze producten zijn bijvoorbeeld ontworpen voor duurzaamheid, repareerbaarheid en recycling en kunnen aan het einde van hun levenscyclus worden afgebroken tot componenten, materialen of grondstoffen, die daarna weer in de productieketen gebruikt kunnen worden.¹

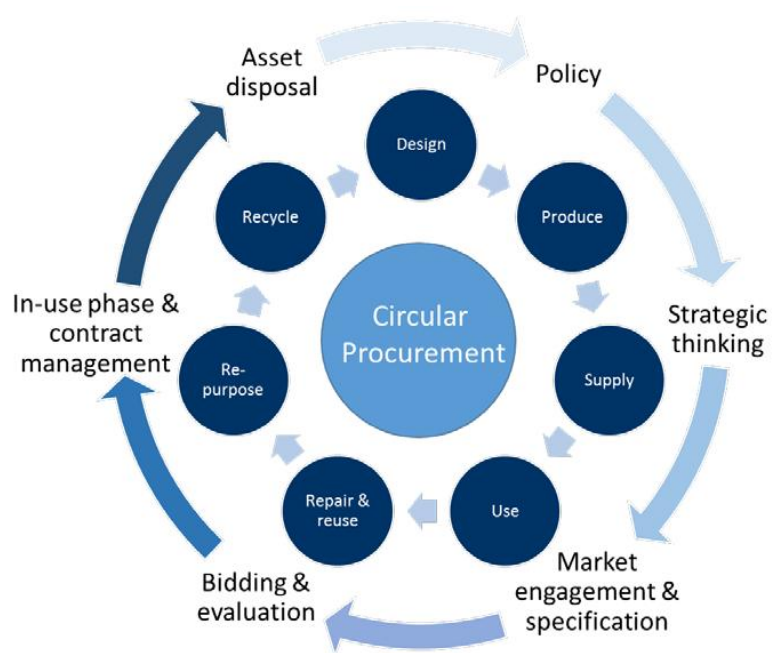
Er zijn benaderingswijzen op zowel productniveau, leveranciersniveau en systeemniveau die meer circulaire oplossingen en producten met efficiënt hulpbronengebruik kunnen bevorderen. En er zijn vele stappen die gezet moeten worden in de verschillende aanbestedingsfasen onderweg naar het sluiten van de kringlopen.

In alle stappen van de aanbesteding zijn elementen die veranderd moeten worden om een meer circulaire oplossing te verkrijgen.

Met name de beginfase van de aanbesteding is belangrijk in de poging om voor meer circulaire oplossingen te zorgen. Hier worden de behoeften vastgesteld en start de dialoog met de markt. Hier worden de inkoopstrategie en de mogelijkheden onderzocht.

Drie inkoop-elementen moeten veranderen of centraal staan om meer circulaire oplossingen te bevorderen:

1. Focus op service in plaats van producten,
2. Focus op het ontwerp, de gebruiksfase en het levenseinde van het product,

¹ <http://mvonederland.nl/circular-procurement-guide>

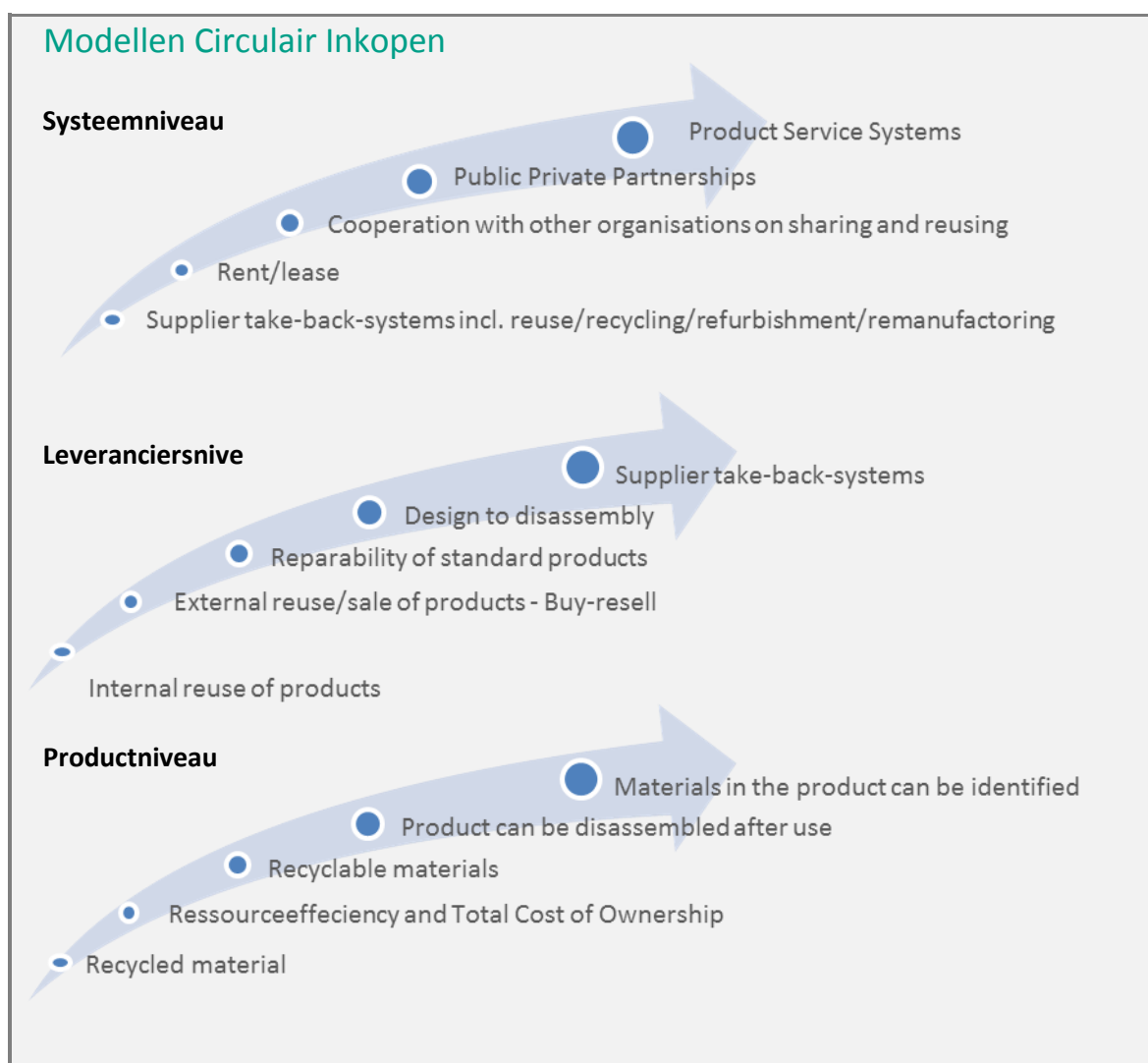
3. Focus op marktdialoog.

Voorbeelden van modellen voor circulair inkopen

Er zijn vele manieren om aanbestedingen te gebruiken om meer circulaire oplossingen te verwerven.

Het beste model geschikt om circulaire behoefte en circulaire oplossingen te creëren is afhankelijk van de voorwaarden en opties die de marktspelers en toevokerketenpartners ter beschikking hebben. De taak van de inkoopafdeling is om in overleg met de markt de meest geschikte cyclus te vinden voor diverse producten en diensten.

In onderstaande afbeelding kunt u verschillende manieren of modellen vinden die u kunnen helpen om het inkopen meer circulair te maken.

Zoals getoond zijn er verscheidene manieren om het inkopen circulair te maken of stappen te ondernemen in de richting van het circulaire karakter.

Bovenstaande inkoopmodellen behelzen op verschillende manieren de principes van circulair inkopen – meer focus op service in plaats van producten, meer focus op het ontwerp, de gebruiksfase en het levenseinde van het product en meer focus op marktdialoog. De meest

gebruikelijke circulaire trajecten zijn zoals eerder genoemd: kooptransactie met wederverkoop, kooptransactie met doorverkoop en Productservice-systemen.

Waarom circulair inkopen?

Behalve het feit dat het een instrument is voor openbare organisaties om de markt in een meer circulaire richting te verschuiven, heeft circulair inkopen financiële, maatschappelijke en strategische voordelen die moeten worden overwogen.

VOORDELEN VAN CIRCULAIR INKOPEN

Financiële redenen

- Het verlaagt de kosten (op korte en lange termijn) wat betreft Totale Kosten van Gebruik of Totale Eigendomskosten
- Het kan uw organisatie enigszins ontlasten
- De inkoopregelmaat wordt verlaagd dankzij de langere levensduur van producten
- Er is minder afvalbeheer nodig (indien van toepassing), dus deze kosten nemen af
- Het gaat prijsschommelingen tegen

Maatschappelijke redenen

- Het voorkomt afval en beperkt het gebruik van gevaarlijke stoffen tot een minimum
- Het helpt om de uitputting van schaarse grondstoffen en de gerelateerde geopolitieke en milieuproblemen tegen te gaan
- Het zorgt voor meer transparantie in de keten
- Het ondersteunt een aantal bedrijven in de keten bij het handhaven of verhogen van hun inkomsten door hun ondernemingsmodellen te moderniseren

Strategische redenen

- Uw organisatie wordt toekomstbestendig. Dit is gedeeltelijk te danken aan lagere kosten en meer leveringszekerheid
- Coherente samenwerking in de keten en daardoor een meer solide toevoerketen
- Het verlaagt het risico: het (economische) risico dient bij voorkeur te worden toegewezen aan de partij met het beste draagvermogen.
- Het geeft meer inzicht in uw toekomstige kosten
- Het verbetert uw reputatie en geeft uw merk meer aanzien

Bron: Handleiding Circulair inkopen, MVO Nederland

Voorbeelden best practice

Circulair inkopen staat nog in de kinderschoenen. Er is tot nu toe niet veel ervaring opgedaan. Hieronder vindt u een serie van best practices die u hopelijk kunnen inspireren en duidelijker kunnen maken wat Circulair Inkopen kan zijn en wat de mogelijkheden zijn.

VOORBEELD 1 BOUW	Bouw van het hoofdkantoor en bezoekerscentrum van het Land Rover BAR-team voor 27 miljoen euro, met gebruik van BREEAM en circulaire principes (VK)
VOORBEELD 2 WEGENBOUW	Circulaire heraanleg van 19 km van de snelweg A12 tussen knooppunt Ede en Grijsoord (Nederland)
VOORBEELD 3 CIRCULAIR ACTIVABEHEER	Gebruik van het circulaire activabeheersplan bij Sweett Group om het lopende onderhoud meer circulair te maken, door het sluiten van de materiaalkringlopen van categorieën als meubilair en andere kantooruitrusting (Wales)
VOORBEELD 4 KANTOORMEUBILAIR	Ontwikkeling van een kader voor het inkopen van meubilair, armaturen, hulpstukken en vloerbedekkingen door de Nationale Inkoopservice (VK)
VOORBEELD 5 ZIEKENHUISMATRASSEN	Focus op circulaire opties door het contract voor de levering van 329 matrassen in het Cambridge University Hospital Foundation Trust (VK) opnieuw uit te schrijven
VOORBEELD 6 TEXTIEL	Ervaring met circulair inkopen van textiel in aanbestedingsdiensten/centrale inkoopdiensten openbare sector
VOORBEELD 7 CARSHARING	Gebruik van carsharing-diensten om het openbare fleetmanagement in de stad Bremen (Duitsland) te verbeteren
VOORBEELD 8 TIMMERWERK EN INRICHTING	Het inkopen van timmer- en inrichtingswerkzaamheden voor het kantoorgebouw van ProRail (Nederland)
VOORBEELD 9 BOUW	Bouw van een tijdelijk kantoor, gemeentehuis Brummen, voor een periode van 20 jaar (Nederland)
VOORBEELD 10 MEDISCHE TECHNOLOGIEËN	Samenwerking tussen Philips Healthcare en Georgia Regents Medical Center om innovatieve patiëntenzorgstrategie toe te passen, met inbegrip van circulaire initiatieven (VS)
VOORBEELD 11 WERKKLEDING	Het inkopen van werkkleding in de gemeente Herning (Denemarken)
VOORBEELD 12 BELEID CIRCULAIR INKOPEN	Toepassing van een Beleid Circulair Inkopen in de gemeente Samsø om zowel de aanbesteder als de bieder in een meer circulaire richting te bewegen (Denemarken)

VOORBEELD 13
KANTOORMEUBILAIR

Het inkopen van meubilair voor het Gemeentehuis van Venlo met aandacht voor gifvrije stoffen, om de ontmanteling en de herinrichting te vereenvoudigen en restwaarde te behouden (Nederland)

Bronnen en andere artikelen

In dit overzicht worden de belangrijke lessen benadrukt van het 'Circulair Inkopen: Best Practice-verslag'. Raadpleeg het volledige verslag voor meer details.

Over SPP Regions

SPP Regions stimuleert de vorming en uitbreiding van 7 Europese regionale netwerken van gemeenten die samenwerken op het gebied van duurzame openbare aanbesteding (SPP, sustainable public procurement) en openbare aanbesteding voor innovatie (PPI, public procurement of innovation).

De regionale netwerken werken direct samen aan aanbestedingen voor eco-innovatieve oplossingen, terwijl ze capaciteiten opbouwen en vaardigheden en kennis overdragen via hun SPP- en PPI-activiteiten. Met de 42 tenders binnen het project wordt een primaire energiebesparing gerealiseerd van 54,3 GWh/jaar en 45 GWh/jaar hernieuwbare energie in gang gezet.

SPP REGIONS-PARTNERS

Dit project heeft financiële middelen ontvangen van het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 van de Europese Unie krachtens subsidieovereenkomst Nr. 649718. De exclusieve verantwoordelijkheid voor eventuele fouten of nalatigheden ligt bij de uitgever. De inhoud weerspiegelt niet noodzakelijkerwijze de mening van de Europese Commissie. De Europese Commissie is ook niet verantwoordelijk voor wat voor gebruik dan ook dat kan worden gemaakt van de hierin aanwezige informatie.